

Dato: 15.03.2019
Sted: Oslo

Regjeringens oppdaterte Havstrategi 2019: Innspill fra Maritimt Forum

Det vises til anmodning om innspill til regjeringens oppdaterte havstrategi, datert 20. februar. Maritimt Forum ønsker med dette å avgi sine innspill til denne prosessen. I fm. med innspillprosessen til Havstrategien, lansert våren 2017, var Maritimt Forum vertskap for en rekke innspillsmøter ute i regionene. Dersom dette skulle være aktuelt også for denne runden, vil vi gjerne legge til rette for dette.

Om Maritimt Forum

Maritimt Forum er en interesseorganisasjon som samler hele den norske maritime næringen. Våre 700 medlemmer har over tid bidratt til å utvikle en verdensledende og helhetlig maritim klynge. Vi samler både arbeidstaker- og arbeidsgiversiden, og representerer fellesinteressene til næringen.

Regjeringens havpolitikk

Regjeringen viser vei med klare maritime ambisjoner i Granavolden-plattformen. Gjennom strategier og flere statsbudsjetter er det lagt frem viktige tiltak for å sikre konkurransekraft og arbeidsplasser i norsk maritim næring. Styrking av refusjons- og nettolønnsordningene for norske sjøfolk, en konkurransedyktig rederiskatteordning, tiltak for grønn skipsfart, incentivordning for godoverføring og satsing på maritim utdanning og livslang læring vil bidra til ytterligere styrking av den maritime konkurransekraften.

Prioriterte innspill til havstrategien

1. Grunnleggende rammebetingelser for den maritime klyngen
2. Maritim forskning og innovasjon
3. Konkurransedyktig nærskipfart
4. Konkurransedyktig energipolitikk
5. Maritim klima- og miljøpolitikk
6. Maritim klima- og miljøpolitikk
7. Nordområdene

1. Grunnleggende rammebetingelser for den maritime klyngen

I helhet utgjør den maritime klyngen en av Norges aller viktigste næringer. Klyngen sysselsetter mer enn 85 000 kvinner og menn, og verdiskapingen i næringen er på om lag 142 mrd. kroner årlig. Maritim næring står også for årlige eksportinntekter på 217 mrd. kroner, og er landets nest største eksportnæring. Den norske maritime næringen er en kunnskapsintensiv, teknologi- og erfaringsbasert næring med sterke globale avtrykk.

Maritim næring er navet i den norske havøkonomien. Den maritime klyngen utvikler og leverer morgendagens grønne skipsfartsteknologi, ofte med erfaringsoverføringer fra andre havnæringer. Vi har en komplett maritim klynge med globale ledere innen virksomhetsområder som rederier, riggselskap, klasseselskap, finansinstitusjoner, skipsmeglere, verft og utstyrsleverandører.

Norske sjøfolks kompetanse og erfaring er helt avgjørende for bærekraften og innovasjonskraften i den maritime klyngen. Den norske modellen – med kort vei mellom fagarbeider og ledelse – skaper de beste vekstvilkår for slagkraftig innovasjon og ny teknologi. For å sikre tilgangen til norske sjøfolk om bord på norske skip er vi avhengige av en konkurransedyktig nettolønnsordning. I tillegg gjør ordningen det attraktivt å registrere skip i norske skipsregistre. Dette er avgjørende for vår innflytelse over internasjonalt regelverk for skipsfart.

Maritim Forum oppfordrer regjeringen til å:

- *Videreføre refusjons- og nettolønnsordningene for norske sjøfolk på norskregistrerte skip.*
- *Ivareta en konkurransedyktig norsk rederiskatteordning.*
- *Sikre attraktive og konkurransedyktige eksportfinansieringsordninger gjennom GIEK og Eksportkreditt Norge AS.*
- *Styrke konkurransekraften i skipsregistrene NOR og NIS, og sikre at Sjøfartsdirektoratet forblir en moderne og effektiv sjøfartsadministrasjon.*

2. Maritim forskning og innovasjon

For at den maritime klyngen skal klare å opprettholde sin posisjon internasjonalt, må Norge hele tiden være i førersetet på havteknologi og -kompetanse. Digitalisering, autonomi og avanserte roboter vil være blant de største teknologiske driverne i fremtiden. Norge har etablerte konkurransefortrinn når det gjelder avanserte maritime operasjoner på store havdyp. Langsiktig og forutsigbar forskningsstøtte bidrar til å opprettholde disse konkurransefortrinnene, og åpne mulighetene til ny aktivitet og innovasjon. Økt forsknings- og utviklingsinnsats er en investering som bidrar til å realisere den maritime næringens ambisiøse målsettinger innen grønn skipsfart. Fysisk infrastruktur for utvikling og innovasjon er avgjørende for fremtidig verdiskaping.

Maritim Forum oppfordrer myndighetene til å:

- *Satse på fysisk infrastruktur for utvikling og innovasjon gjennom å realisere Ocean Space Centre (OSC) i Trondheim så raskt som mulig. Det er viktig for havnæringene at OSC får finansiering til forprosjektet på statsbudsjettet for 2020.*
- *Styrke den næringsrettede forsknings- og innovasjonspolitikken for maritim næring ved sikre gode rammer for programmer og pilotering i MAROFF, DEMOHAV, OG21, PETROMAKS og DEMO2000.*
- *Etablere et Senter for forskningsdrevet innovasjon for autonome fartøy.*

3. Konkurransedyktig nærskipfart

Sjøtransport er den mest energieffektive transportformen. Ved å overføre mer gods fra vei til sjø vil dette redusere klimagassutslippene fra transportsektoren, som i dag utgjør den største kilden til utslipp i Norge. Økt andel gods på skip reduserer også køer, ulykker, veislitasje og andre samfunnsøkonomiske utgifter. I Nasjonal Transportplan er det fastsatt et mål om at 30 prosent av veitransporten som går over 30 mil skal overføres til sjø og bane innen 2030. Dette vil kun oppnås gjennom målrettede politiske initiativ og tiltak som bidrar til et mer bærekraftig avgifts- og gebyrregime, styrking av tilskuddsordningen for godsoverføring og tiltak som bidrar til flåtefornyelse. Den norske kystflåten med lasteskip er gammel, med en snittalder på omtrent 30 år. Det er derfor et stort behov for flåtefornyelse. Dette representerer en mulighet for nye klima- og miljøvennlige løsninger.

Maritim Forum oppfordrer myndighetene til å:

- *Redusere og forenkle avgifts- og gebyrregimet for nærskipfarten, bl.a. gjennom å redusere avgiftene for lostjenester og havneanløp.*
- *Videreføre og styrke finansieringen til tilskuddsordningen for godsoverføring utover 2019 ved å gi Kystverket den nødvendige tilsagnsfullmakten, slik at flere kan dra nytte av ordningen.*
- *Opprette målrettede tiltak for flåtefornyelse, slik at Norge får en mer moderne, effektiv miljøvennlig nærskipfartsflåte. Øke avskrivingssatser for skip, gjeninnføring av en mer fleksibel kondemneringsordning og satsing på en konkurransedyktig toppfinansieringsordning vil bidra til måloppnåelse.*
- *Effektivisere og modernisere lostjenesten gjennom mer bruk av digitale løsninger og økt bruk av farledsbevis for økt sikkerhet, samt løfte sjøtransportens infrastruktur, med å legge til rette for effektive havneoperasjoner og havneinfrastruktur.*

4. Konkurransedyktig energipolitikk

Norge er rikt på naturressurser, og foredling av ressursene har skapt grunnlaget for det moderne Norge med høy sysselsetting, høyt velferdsnivå og livskraftige lokalsamfunn over hele landet. Olje- og gassressursene vil i mange tiår fremover skape store verdier til

felleskapet og bidra til å sikre arbeidsplasser, verdiskaping og velferd. For å oppfylle Parisavtalen og EUs mål om et karbonnøytralt Europa innen 2050 kreves det store mengder fornybar kraftproduksjon – ikke minst fra havet. Petroleumsnæringen, maritim næringen og marine operasjoner er områder hvor Norge har verdensledende kompetanse. Teknologit utviklingen og prosjekterfaringen fra disse bransjene blir avgjørende for å utvikle ny, grønn teknologi de neste tiårene.

Maritim Forum oppfordrer myndighetene til å:

- *Holde et jevnt og stabilt tempo i tildeling av nye områder for petroleumsaktivitet, både når det gjelder konsesjonsrunder og tildeling av forhåndsdefinerte områder (TFO).*
- *Sikre næringen forutsigbare og langsiktige skatte- og avgiftsregler, og videreføre leterefusjonsordningen som sikrer aktørmangfold og sunn konkurranse på norsk sokkel.*
- *Åpne opp for fornybar energiproduksjon til havs i Norge gjennom å etablere støtteordninger for flytende havvind og andre former for havbasert, fornybar teknologi.*
- *Klargjøre den regelmessige og skattemessige behandlingen av havvind i Norge, og legge til rette for at statlige støtte-, låne- og garantiordninger prioriterer havvindprosjekter.*
- *Prioritere havvind og fornybar energi til havs i Forskningsrådets programmer og gjennomføre anbefalingene i Energi 21.*

5. Maritim klima- og miljøpolitikk

I april 2018 ble en viktig milepæl nådd, da CO2-strategien ble vedtatt i FNs sjøfartsorganisasjon (IMO). Den norske maritime klyngen har i samarbeid med norske myndigheter vært pådriverne for de vedtatte, forpliktende utslippsreduksjonene på 50 pst. innen 2050, målt mot 2008. For å nå målet må vi blant annet utvikle nye design, nye motorer med alternative drivstoff og mer effektive operasjonsmønstre. Samtidig skaper dette en enorm mulighet for Norge som har verdens ledende miljø for utvikling av grønn skipsfartsteknologi.

Det er derfor viktig med tiltak fra myndighetene for raskt å få markedene for bruk av nye klima- og miljøteknologier til å fungere. F. eks. for ferger, hurtigbåter, hurtigruten, offshorefartøy, havbruks-, fiske- og arbeidsbåter, men også lasteskip og cruise. Dette vil gi norske referanser og drive ned kostnadene på teknologi og drivstoff. Det er viktig med et godt samspill mellom næringen og myndighetene. Ulike skipssegmenter er svært forskjellige og krever forskjellige grønne drivstoff og teknologier og dermed også forskjellige tiltak. Krav og insentiver må i større grad rettes mot kjøperne av maritime tjenester for å fremme et effektivt grønt skifte. Det offentlige bør gå foran i å skape marked

for klimavennlige løsninger, bl.a. ved å stille klima- og miljøkrav for maritime tjenester og transport ved tildeling av offentlige konsesjoner.

Maritim Forum oppfordrer myndighetene til å:

- *Etablere et CO2-fond for skipsfarten. Støtten brukes til å stimulere klimavennlige hybridløsninger for grønn nærskipsfart basert på elektrisitet og naturgass.*
- *Skape trygge og forutsigbare rammebetingelser for karbonfangst og lagring.*
- *Etablere virkemidler for utvikling og innfasing av lavutslippsfartøy, som elektriske, hybrid og biogassfartøy og hydrogen som energibærer.*
- *Bruke offentlige innkjøp som redskap til å stimulere til norsk grønn teknologiutvikling, og ved offentlige anskaffelser inkludere krav om HMS og arbeidsforhold i anbudet.*
- *Sikre utbygging av land- og ladestrøm for nærskipsfarten.*
- *Styrke Norges grønne konkurransekraft ved å legge til rette for industriklynger som bidrar til å utvikle ny klimateknologi - bl.a. gjennom å styrke miljøteknologiordningen og Enova.*
- *Støtte opp om et initiativ i næringen knyttet til mulig, fremtidig miljøvennlig skroting av skip og rigger på Helgelandskysten og Mo Industripark.*

6. Nordområdene

Nordområdene representerer enorme muligheter for vekst, sysselsetting og teknologiutvikling, ikke minst på grunn av store forekomster av energiresurser. Nordområdene får større betydning som følge av klimaendringene, og tilhørende muligheter for nye, fremtidige skipsleder mellom verdensdelene. Store deler av nordområdene er svært sårbare områder som krever høy grad av forsiktighet ved økt næringsvirksomhet. Infrastruktur er en forutsetning for bærekraftig vekst og grønn omstilling i Nordområdene. Skal Norge utnytte de betydelige naturressursene og ivareta våre utenrikspolitiske interesser i disse områdene, må sikkerhets- og beredskapskapasiteten være verdensledende og riktig dimensjonert.

Maritim Forum oppfordrer myndighetene til å:

- *Opprette en arktisk beredskapsbase i Longyearbyen for å kunne håndtere hendelser ved hjelp av lokale ressurser.*
- *Styrke søk- og redningstjenestene i Nordområdene i tråd med anbefalingene i SARiNOR.*

- *Satse på et bærekraftig, kostnadseffektivt og konkurransedyktig næringsliv gjennom å konsekvensutrede nye områder i nord.*

7. Maritim utdanning

Norsk maritim næring er verdensledende på kompetanse. Norske sjøfolks kompetanse er viktig også på land, der erfaringer fra havet brukes til å utvikle nye teknologier og løsninger. Hjørnesteinen i denne utviklingen er den norske maritime kompetansen. Elektriske skip, økt datainnsamling, hybridisering, automatisering og autonomisering har store konsekvenser for hvordan skip skal drives, vedlikeholdes og hvordan klyngen kommer til å se ut i fremtiden, og med dette endres næringens behov for kompetanse.

Maritim Forum oppfordrer myndighetene til å:

- *Starte en omfattende opplæringspakke for å oppgradere alle sjøfolk innen digitalisering.*
- *Lage gode incentivordninger for etter- og videreutdanning, slik at bedriftene kan legge til rette for livslang læring.*
- *Integrere og finansiere praksisperioden inn i det maritime utdanningsløpet, og sikre god finansiering av maritime og teknologiske utdanninger.*
- *Koble maritime fag og høyskoler sammen for å bygge sterke maritime kompetansemiljøer, og samtidig etablere gode overgangsordninger mellom fag- og høyskole.*
- *Heve lærlingtilskuddet tilsvarende kostnaden for en skoleplass, og slik gjøre det mer attraktivt for bedriftene å satse på fagarbeidere.*
- *Utvikle fagskolene som høyere utdanning for yrkesfagene, og at ansvaret overtas og fullfinansieres av staten.*

***

Vennligst ta kontakt dersom det er behov for avklaringer eller utdypninger av ovennevnte punkter.

Vi ønsker også å gjenta vårt tilbud om å legge til rette for regionale innspillmøter, dersom Departementet ønsker dette.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ivar Engan', located below the text 'Med vennlig hilsen'.

Ivar Engan
Daglig leder